



ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jaroslava Vlašína a soudců JUDr. Milana Kamlacha a JUDr. Marie Součkové v právní věci **žalobce H. R.**, proti **žalované České správě sociálního zabezpečení se sídlem Křížová 25, Praha 5**, v řízení o kasační stížnosti žalované proti usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 19. 4. 2004 č. j. 42 Cad 65/2004 – 7,

t a k t o :

Usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 19. 4. 2004, č. j. 42 Cad 65/2004 – 7 **se zrušuje** a věc **se mu vrací** k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Žalovaná podala včas kasační stížnost proti usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 19. 4. 2004 č. j. 42 Cad 65/2004 - 7, jímž bylo rozhodnuto takto: „Řízení se zastavuje a věc se vrací správnímu orgánu k dalším úředním úkonům. Nikomu se nepřiznává náhrada procesních nákladů.“

Z odůvodnění usnesení, jak je soudem formulováno, vyplývá, že soudní řízení bylo zahájeno z podnětu žalované, která dne 6. 4. 2004 postoupila soudu jí adresovaný list z 25. 3. 2004, jímž žalobce požádal správní orgán o přezkoumání rozhodnutí, kterým mu údajně již podruhé nebyl přiznán plný invalidní důchod. Žalobce poukázal na svůj špatný zdravotní stav a na to, že žije pod hranicí životního minima. Žalovaný však k věcnému vyřízení žádosti vůbec nepřistoupil, se žalobcem dále nekomunikoval, nevyužil možnosti

autoremedury ani žalobce nijak nepoučil o jeho procesních právech a místo toho jeho podání postoupil soudu s tvrzením, že jde o soudní žalobu.

Podle názoru soudu k takovému závěru nebylo důvodu. Žalobce se nezmínil o tom, že by se snad chtěl obrátit na soud, a proto není jasné, oč žalovaná svoji transformaci předmětné žádosti opřela; alespoň ze spisu to nevyplývá. Lze proto jen obecně konstatovat, že měla-li žalovaná nějaké důvodné pochybnosti o povaze žádosti, bylo namístě je odstranit komunikací s jejím autorem. Ten také mohl (i když nemusel) být žalovanou poučen o možnosti podat žalobu k soudu a o náležitostech takového návrhu. Soud sám naopak toto učinit nemůže, protože takový postup by výrazně přesáhl rámec § 5 o. s. ř. a narušil by ústavní rovnost účastníků soudního procesu.

Dokud ovšem osoba, domáhající se překontrolování důchodového rozhodnutí, výslovně neprojeví svoji vůli, aby se tak stalo soudní cestou, je nebytné pokračovat s ní ve správním řízení. Absence tohoto postupu je fundamentální překážkou přezkumného řízení soudního i v předmětné věci, v níž muselo být rozhodnuto při použití § 64 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“) a § 104 odst. 1 o. s. ř. Aplikace § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s. nebyla možná, neboť nešlo o návrh adresovaný jeho autorem soudu.

Ze soudního spisu Nejvyšší správní soud zjistil, že žalovaná dne 2. 4. 2004 postoupila soudu podání ze dne 25. 3. 2004, které posoudila jako žalobu proti svému rozhodnutí. V průvodním dopisu uvedla, že ve věci R. H. proti ČSSZ v Praze, o důchod plný invalidní, zasílá žalobu, která směřuje proti rozhodnutí ČSSZ ze dne 23. 2. 2004.

Žalobce v žalobě označil její předmět jako „Rozhodnutí o zamítnutí žádosti o plný invalidní důchod č.X– odvolání“ a uvedl, že žádá o přezkoumání shora uvedeného rozhodnutí ve věci žádosti o plný invalidní důchod, která mu již 2x byla zamítnuta. Žalobce poukázal na svůj nepříznivý zdravotní stav a na nízký částečný invalidní důchod.

Soud k projednání věci nařídil jednání, k němuž nepředvolal žalobce, a vydal shora uvedené usnesení.

Kasační stížnost byla podána z důvodu uvedeného v § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. Žalovaná v ní zásadně nesouhlasí s odůvodněním usnesení a se samotným posouzením věci soudem. Dle svého názoru není příslušná k tomu, aby vyzvala žalobce k odstranění vad podání ve smyslu § 46 s. ř. s. (správně § 37 odst. 5 s. ř. s.), a to především proto, že od přijetí s. ř. s. lze proti jejímu rozhodnutí podat toliko žalobu, o níž rozhoduje místně příslušný krajský soud. Rozhodnutí žalované nabývá právní moci doručením podle § 89 odst. 1 zákona č. 582/1991 Sb. Žalovaná je tedy pouze prostředníkem, který zaručuje dodržení zákonem stanovené „odvolací lhůty“ v případě, že žaloba je směřována soudu jejím prostřednictvím. Samotné rozhodnutí o podání žalobce připadá pouze soudu, na němž je, zda rozhodne věcně, či zda nejprve vyzve podatele k odstranění vad podání. Podle názoru žalované v daném případě podání žalobce nese prvky žaloby směřující proti rozhodnutí žalované, třebaže je nazváno odvoláním, nikoli žalobou. Žalobce v ní jasně vyjadřuje svůj nesouhlas s rozhodnutím, žalované byla žaloba zaslána v zákonné lhůtě, a proto žalovaná musela věc postoupit k soudu.

Žalovaná proto navrhla zrušení usnesení krajského soudu a vrácení věci k dalšímu řízení.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadené usnesení krajského soudu v rozsahu dle ust. § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s. a dospěl k závěru, že kasační stížnost je důvodná.

Podle ust. § 19 odst. 2 zákona č. 71/1967 Sb. se podání posuzuje podle jeho obsahu. Z podání musí být patrné, kdo je činí, které věci se týká a co se navrhuje.

Obdobně podle ust. § 41 odst. 2 o. s. ř., které s ohledem na ust. § 64 s. ř. s. platí i pro správní soudnictví, se každý úkon posuzuje podle jeho obsahu, i když je nesprávně označen.

V daném případě posoudila žalovaná (dále jen „stěžovatelka“) podání označené jako „Rozhodnutí o zamítnutí žádosti o plný invalidní důchod č. X - odvolání“ podle obsahu jako žalobu proti tomuto rozhodnutí a v souladu s ust. § 3 odst. 1 a § 32 s. ř. s. je postoupila příslušnému soudu. Vzhledem k tomu, že správní orgán, který napadené rozhodnutí vydal, je sice pro zachování lhůty podacím místem pro uplatnění žaloby, zároveň je však účastníkem řízení o žalobě, nebyla v daném případě stěžovatelka sama oprávněna případné nedostatky žaloby odstraňovat. Krajský soud zajisté není vázán názorem, který si správní orgán o obsahu podání učiní, má-li však zato, že z podání nelze jednoznačně dospět k závěru o úmyslu podat žalobu, zapíše věc do rejstříku nejasných podání a činí dále úkony dle ust. § 37 odst. 5 s. ř. s. Krajský soud však v daném případě předepsaným způsobem nepostupoval a ve svém rozhodnutí vycházel z řady chybných úvah, které Nejvyšší správní soud dále rozebírá:

1) Vzhledem k tomu, že účastník může podat žalobu jak u soudu, tak u správního orgánu, který napadené rozhodnutí vydal, není místo podání pro posouzení jeho obsahu relevantní. Podání nemusí obsahovat výslovně vyjádření, že se podatel chce obrátit na soud, rozhodující je obsah podání z hlediska ust. § 37 odst. 3 a § 71 odst. 1 s. ř. s.

2) Krajský soud podsouvá stěžovatelce pochybnosti o povaze podání, které však stěžovatelka, na rozdíl od něj, zjevně neměla. Jak bylo již výše uvedeno, stěžovatelka posoudila podání v rámci své pravomoci podle obsahu jako žalobu, tu postoupila soudu a ze svého hlediska tedy neměla důvodu s žalobcem dále komunikovat.

3) Krajský soud vyslovil tezi, že „dokud osoba domáhající se přezkoumání důchodového rozhodnutí výslovně neprojeví svoji vůli, aby se tak stalo soudní cestou, je nezbytné pokračovat ve správním řízení“. Tato teze není správná. Řízení ve věcech důchodových je jednoinstanční a doručením rozhodnutí o dávce účastníku je pravomocně skončeno. Není zde tedy žádné správní řízení, v němž by mohla stěžovatelka pokračovat. Tato skutečnost je zjevně také jedním z důvodů, proč stěžovatelka považovala podání označené jako „odvolání“ za žalobu.

K oběma předchozím bodům Nejvyšší správní soud podotýká, že správní orgán nemohl uvažovat o provedení „autoremedury“, neboť ta je možná jen v dvouinstančním řízení (viz § 57 odst. 1 zák. č. 71/1967 Sb.). Za situace, kdy jediným oprávněným prostředkem proti rozhodnutí stěžovatelky je žaloba ve správním soudnictví, nepřipadá autoremedura v úvahu, po postoupení žaloby soudu je pouze možný postup dle ust. § 62 s. ř. s.

4) Krajský soud dospěl k závěru, že aplikace ust. § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s. je vyloučena, neboť nešlo o návrh adresovaný soudu a na rozhodnutí je nutno použít ust. § 104 odst. 1 o. s. ř. ve spojení s ust. § 64 s. ř. s. Rovněž tato úvaha je chybná. Podmínky řízení jsou v soudním řádu správním upraveny autonomně, a proto zde ust. § 64 s. ř. s. použít nelze. Již výše bylo uvedeno, že pokud měl soud pochybnosti o obsahu podání, měl je odstranit postupem podle ust. § 37 odst. 5 s. ř. s. Pokud by tak získal jistotu, že se o žalobu nejedná, podání by pro neodstranitelný nedostatek podmínek řízení odmítl dle ust. § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s. Zda bylo podání formálně adresováno soudu či správnímu orgánu, nemá na výběr, výklad a aplikaci použité normy žádný vliv.

Nejvyšší správní soud vytýká krajskému soudu také závažné procesní pochybení. Ve věci proběhlo dne 19. 4. 2004 jednání, o němž nebyl uvědoměn žalobce. Tím došlo k porušení jeho ústavně zaručených práv dle čl. 38 odst. 2 Listiny základních práv a svobod. Při účasti žalobce na jednání by přitom soud měl možnost efektivně odstranit pochybnosti, které o obsahu jeho podání měl, a případně další nedostatky podání.

Ze všech výše uvedených důvodů Nejvyšší správní soud dle ust. § 110 odst. 1 s. ř. s. napadané usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení. V něm je soud vázán právním názorem tak, že nejprve postupem podle § 37 odst. 5 s. ř. s. odstraní vady podání (a v tomto rámci nepochybně zjistí i to, zda žalobce se chce domáhat svého práva u soudu ve správním soudnictví) a podle výsledku pak určí další procesní postup.

Krajský soud v novém rozhodnutí rozhodne i o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti (§ 110 odst. 2 s. ř. s.).

P o u ě n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3 s. ř. s.).

V Brně dne 23. února 2005

JUDr. Jaroslav Vlašín
předseda senátu